

УДК 378.091.12:7

ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ У ПІДГОТОВЦІ ЗА МИСТЕЦЬКОЮ ОСВІТОЮ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНИХ ФАХІВЦІВ

БОДНАР Леся
Хмельницький національний університет,
Хмельницький, Україна
bodnarsbm@ukr.net

Обґрунтовано потребу переходу від класичної моделі «навчання через викладання» до менторської форми взаємодії педагога та здобувача вищої освіти, особливо за мистецькими спеціальностями, а також висвітлені переваги не лише передачі фахових знань, а й партнерської комунікації та підтримки.

Ключові слова: менторство, педагогіка в мистецькій освіті, розвиток педагогічної майстерності.

ВСТУП

Сьогодні українська мистецька освіта перебуває у стані глибокої трансформації та оновлення, що зумовлено інтеграцією у її методики навчання інноваційних освітніх технологій, часто вони є інтерактивними, які викликані процесами глобалізацій та новими соціально-економічними викликами. В таких умовах особливого значення набуває педагогічна вправність мистецьких спеціальностей закладів освіти, що має виступати системоутворюючим чинником забезпечення високої якості освітнього процесу. Така майстерність визначає не лише рівень професійної підготовки здобувачів, а й впливає на їх здатність до творчої самореалізації та конкурентоспроможності на сучасному ринку праці.

Сучасний ринок праці висуває до випускників мистецьких спеціальностей багато вимог, що носять комплексний характер, які виходять за межі традиційного володіння професійними знаннями та навичками. Роботодавці очікують від молодих спеціалістів здатності до критичного мислення, навичок міждисциплінарного характеру та багатозадачності, швидкої мобільності та готовності до постійного саморозвитку, самовдосконалення. Важливими складовими для майбутнього фахівця є комунікативні навички, уміння працювати в команді, здатність застосовувати мистецькі практики у більш широкому соціокультурному контексті.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Сутність педагогічної майстерності викладача мистецьких дисциплін є метою дослідження, як і вплив на формування конкурентоспроможності здобувачів освіти. Основними завданнями є: аналіз поняття «педагогічна

майстерність» у педагогічній та фаховій літературі; визначення її структурних компонентів; знаходження практичних аспектів реалізації; обґрунтування значення педагогічної майстерності для розвитку мистецької освіти.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Майстерність у педагогіці трактується як інтегративна якість особистості викладача, яка поєднує між собою професійні знання, методичні уміння, навички комунікації і творчий підхід. У контексті мистецької освіти педагогічна майстерність набуває додаткових характеристик: здатності до художньої інтерпретації, імпровізації творчого осередку, формування у студентів авторського стилю. Взаємозв'язок майстерності як педагогічної так і творчої є визначальним, так як викладач, який сам є творчою особистістю, може формувати творчий потенціал у здобувачів ефективніше

Структурні компоненти педагогічної майстерності викладача мистецьких дисциплін складаються з:

- професійно-предметної компетентності, що забезпечує глибоке знання мистецької дисципліни та методології її опанування;
- методичної компетентності, що потребує володіння сучасними освітніми технологіями взаємодії, а також вміння коригувати педагогічні методи із потребами студентів;
- комунікативної компетентності, що забезпечує створення сприятливої атмосфери освітньо-мистецької співпраці та діалогу;
- креативної та педагогічної імпровізації, яка дозволить неординарно реагувати на освітні ситуації і проблеми;
- рефлексивності та готовності до постійного саморозвитку, самовдосконалення, що забезпечують вдосконалення професійної діяльності.

Педагогічна майстерність у мистецькій освіті реалізується через використання проєктного, проблемного, а також студійного навчання, що дозволяє студентам отримувати досвід як в творчій, так і в дослідницькій діяльності. Індивідуальність освітньої траєкторії має сприяти тому, що враховуються здібності і професійні інтереси здобувачів.

Дуже актуальним і важливим стає мотиваційний вплив як інструмент викладача, що має стимулювати не лише навчальну, а й творчу активність студентів, формувати їхню готовність до професійних викликів. Зараз педагогічна майстерність викладача має сприяти формуванню у студентів як професійних компетентностей, так і творчих рис та соціальної позиції: забезпечує розвиток критичного мислення, авторського стилю, готує здобувачів до проєктної та міждисциплінарної діяльності, до візуальної комунікації із соціумом. У навчанні залучаються реальні професійні кейси та практики, забезпечується зв'язок освіти та ринку праці, оцінювання результатів навчання є інструментом розвитку, а не тільки контролю.

У сучасному освітньому середовищі змінюється роль викладача: він уже не лише передає знання чи контролює результати навчання, а стає партнером у професійному становленні здобувача освіти. Саме тому все більшого значення набуває менторський підхід, який забезпечує індивідуальний

супровід розвитку студентів та їхню підготовку до реальних викликів професійної діяльності. У цьому контексті особливої актуальності набувають функції ментора як досвідченого наставника та порадики. Ментор допомагає здобувачам розвиватися, досягати професійних та особистих цілей, уникати помилок і розкривати потенціал молоді через обмін досвідом, підтримку й поради [1]. Ментор діє як партнер та ділиться реальними, часто власними кейсами, допомагаючи швидше пройти шлях професійного зростання. Викладач, як ментор вже пройшов шлях, на який лише стає його учень, тому має практичні знання, а не лише теоретичні.

Сучасний викладач у творчому навчальному середовищі – це не вчитель у класичному розумінні. Він не вчить за програмою, а радить, надихає та допомагає знайти власні рішення. Дуже важливо ділитися власними помилками та успіхами. У мистецькій освіті викладачі будують освітній діалог із здобувачами з позиції тривалої взаємодії, що сприяє кращому розвитку сам творчих здібностей студентів. Власний приклад краще мотивує у навчанні.

З таких особливостей виростають позитивні сторони менторської моделі навчання в мистецькій освіті – здобувачам вдається швидше адаптуватися та розвиватися, здобувати професійне зростання. Ситуації, коли викладач-ментор ділиться власним помилковим досвідом, допомагають студентові уникнути типових помилок. Творча й професійна діяльність такого викладача може допомогти комунікації здобувачів із представниками фахового середовища – ментор є містком у корисних знайомствах, що сприятиме інформальній освіті.

Крім передачі знань і навичок, ментор потрібен для [2] аналізу досягнутих результатів, завдяки обговоренню зон росту здобувача він стимулює його подальший розвиток, надає погляд зі сторони, а не з позиції «завжди правий»

Таким чином, педагогічна майстерність, розвинута в напрямку позиції менторства, є дуже важливим чинником, що зміцнює фундамент в системі якості мистецької освіти. Така система якості задає рівень професійної та творчої підготовки студентів, їх готовності до сучасних викликів і конкурентних викликів у професійному середовищі. Подальші дослідження поєднання викладання та менторства мають бути спрямовані на пошук шляхів інтеграції інноваційних педагогічних технологій та розробці ефективних моделей для формування творчої компетентності здобувачів мистецьких спеціальностей.

Мистецька освіта сучасного світу в Україні перебуває у активному стані трансформацій, які впливають на якість навчання студентів. В умовах глобального та цифрового середовища освітньому процесі виникає потреба нових підходів, що поєднують традиційні методи з інноваційними технологіями.

Інтеграція сучасних технологій: застосування мультимедійних технологій, онлайн-курсів, віртуальних лабораторій значно розширює можливості студентів самостійно навчатися та творчо експериментувати.

Компетентнісний підхід: увага акцентується на зміцненні простого засвоєння знань, формування практичних навичок, критичного мислення, а

також здатність до міждисциплінарної співпраці.

Міжнародна мобільність: українські студенти беруть участь у програмах обміну, міжнародних конкурсах покращує підвищення рівня освітніх стандартів та формує конкурентоспроможність в світовому ринку.

Децентралізація та регіональний розвиток: створюються мистецькі школи та центри у невеликих містах забезпечують доступність освіти для більш широкого кола молоді.

Інклюзивність: програми впроваджують для студентів з особливими потребами сприяє формуванню толерантного і різноманітного освітнього процесу.

Креативні індустрії: освіта мистецького напрямку більше орієнтується на практичне застосування знань з дизайну, медіа та цифрового мистецтва.

ВИСНОВКИ

Якість навчання студентів у мистецького напрямку залежить від здатності освітніх аспектів адаптуватися до нових тенденцій. Поєднуються класичні традиції української мистецької школи та інноваційні підходи створюючи умови для формування покоління творчих спеціалістів, які здатні впливати на культурний розвиток країни.

ЛІТЕРАТУРА

1. Іваницька О. Академічне менторство у закладах вищої освіти України // Науковий вісник УжНУ. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота». 2025, 1(54). С. 63–66. <https://doi.org/10.24144/2524-0609.2024.54.63-66>.
2. Іваницька О. Роль менторства в процесі адаптації студентів ЗВО України з числа внутрішньо переміщених осіб // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2023, (91). С. 96-99. DOI <https://doi.org/10.32782/1992-5786.2023.91.17>.

BODNAR L.

TEACHING SKILLS IN THE TRAINING OF COMPETITIVE PROFESSIONALS IN THE FIELD OF ART EDUCATION

The need to transition from the classical model of “learning through teaching” to a mentoring form of interaction between teachers and higher education students, especially in the arts, is justified, and the advantages of not only transferring professional knowledge but also partner communication and support are highlighted.

Keywords: *mentoring, pedagogy in arts education, development of pedagogical skills.*